

OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ, POMLUVA

Již v Listině základních práv a svobod je zakotvena **ochrana osobnosti**. Lidská důstojnost, osobní čest a dobrá pověst jsou mravními hodnotami člověka ve společnosti, které požívají ochrany dle čl. 10 LZPS, podle nějž **každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno**.

Pomluva může zasáhnout kohokoliv z nás a může mít pro nás **právní důsledky** v podobě způsobené škody či újmy. Právě z toho důvodu je pomluva upravena v našem právním řádu na několika místech a je proti ní poskytována různá forma právní ochrany.

Nejzávažnější formou pomluvy je pomluva, která je schopna přivodit trestněprávní důsledky. Dle ustanovení § 184 zákona č. 40/2009 Sb. se **trestného činu pomluvy dopustí ten, „kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu“**. Druhý odstavec stejného ustanovení pak stanovuje vyšší hranici trestní sazby za spáchání takového činu tiskem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

Méně závažné důsledky má **pomluva ve smyslu zákona č. 251/2016 Sb., přestupkový zákon**. Ta je upravena v ustanovení § 7 pod tzv. **přestupky proti občanskému soužití**. Podle tohoto ustanovení se přestupku dopustí jak fyzická, tak právnická osoba, která **„jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí“**, kdy za takové jednání může pomlouvajícímu být uložena **pokuta až ve výši 10.000 Kč, případně 15.000 Kč**, je-li přestupek spáchán opakovaně. Stejně jako v rámci trestného činu se pomlouvající může **domáhat náhrady škody či způsobené újmy**. Prioritou správního orgánu je však pokusit se pomlouvajícího s pomlouváním usmířit, kdy pokud se mu to podaří, řízení o přestupku správní orgán zastaví. Četnost projednávaných přestupků je velká, mj. i proto, že pokud pomlouvaná osoba podá trestní oznámení na pomluvu, která ovšem nedosahuje takové intenzity, aby mohla být trestným činem, projednává se právě v řízení přestupkovém. Pomluva, která splňuje znaky přestupkového jednání, musí spočívat v zesměšnění pomlouvaného nebo v jeho urážce jiným způsobem. **Již informace sdělená jedné osobě, která jinému způsobí újmu na jeho cti, je způsobilá naplnit skutkovou podstatu tohoto přestupku**

Zákon stanoví přísnější sankce pro případy, kdy pachatel spáchá trestný čin pomluvy tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

Ustanovení § 206 poskytuje ochranu všem – tedy i dětem, duševně chorým, vězňům atd., protože každý má právo na zachování jeho osobní cti a důstojnosti.

Člověk, jehož čest byla dotčena, má právo se domáhat, aby:

- **Bylo upuštěno od daného zásahu** — v našem případě se jedná o zveřejňování fotomontáže na sociálních sítích. Lze tedy požadovat, aby její autor danou fotografii nikde dál nezveřejňoval.
- **Byly odstraněny jeho následky** — v našem případě tedy odstranit dosud zveřejněné kopie ze všech stránek, kam byly nahrány.
- **Mu bylo navíc dáno přiměřené zadostiučinění** — to spočívá většinou ve veřejné omluvě v případě vzniku nemajetkové újmy. V žalobě je potřeba text omluvy požadovat, aby nemohla protistrana formou omluvy ještě více poškodit původně zasažený zájem.

Kromě soukromé žaloby je často vhodné se obrátit i na polici nebo ještě lépe na státní zastupitelství s trestním oznámením. Platí totiž, že **“kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok za pomluvu”**. Pokud to učiní tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou **počítačovou sítí (na internetu)** nebo jiným obdobně účinným způsobem, může být potrestán **až dvouletým trestem**. Kdo jiného lživě obviní z trestného činu, může být navíc souzen i za křivé obvinění a v extrémním případě odsouzen až na 8 let odnětí svobody.

NOZ ochranu osobnosti deklaruje v úvodním ustanovení § 3 odst. 2 písm. a), ve kterém jsou uvedeny základní právní zásady soukromého práva: každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí

Ochrana osobních údajů je zabezpečována v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Odpovědnost za zásah do osobnostních práv je upraven ve vztahu k internetovému prostředí v zákonu 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti. Ochrana je doplněna trestním (Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, § 184 Pomluva, zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) a správním právem (Přestupky proti občanskému soužití, zák. č. 200/1990 Sb., přestupkový zákon).

Právo na jméno §§ 77-79 NOZ - právo užívat své jméno, právo na ochranu svého jména § 77 - zdržovací a odstraňovací žaloba § 78 - rozšíření ochrany pro osobu, která není schopna se bránit osobně pro nepřítomnost, nezvěstnost, nesvéprávnost, aktivní legitimace pro taxativně vymezený okruh osob, za předpokladu, že dotčená osoba nedala výslovně najevo, že si to nepřeje - v případě zásahu do příjmení a je-li důležitý zájem na ochraně rodiny, domáhat se ochrany může samostatně manžel nebo jiná osoba blízká - nově poskytována ochrana pseudonymu, předpokladem je přijetí, vejde-li ve známost, požívá stejné ochrany jako jméno

Právo na podobu §§ 84-85, 87-90 NOZ - základní zásada je autonomie vůle, zachytit a rozšiřovat podobu člověka jen s jeho souhlasem - zákaz neoprávněného zobrazení a šíření podobizny člověka - právo na podobiznu chráněno i mimo soukromou sféru